

20 jaar EU-SILC in de rapporten van de Studiecommissie voor de Vergrijzing

Karel van den Bosch (kvdb@plan.be) en Greet De Vil (gdv@plan.be)
Federaal Plan Bureau

“20 jaar SILC”
14 maart 2024
Statbel, Brussel

Inhoud

- De Studiecommissie voor de Vergrijzing
- Aspecten van de sociale houdbaarheid van de vergrijzing
 - Armoederisico van ouderen
 - Armoederisico van ouderen op basis van inkomen inclusief geïmputeerde huur
 - Vergelijking minima met armoededrempel
 - Deprivatie (materiële en sociale / ernstige materiële)
 - Vergelijking met buurlanden
- Enkele terzijdes
 - Bron tabellen: gepubliceerd; op verzoek gemaakt; uit micro-data.
 - Betrouwbaarheidsintervallen
- Conclusie

De Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV)

De Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV)

- Opgericht door de wet van 5 september 2001, samen met het Zilverfonds
 - De wet van 18 december 2016 heeft het Zilverfonds opgeheven, maar het voortbestaan van de SCvV bevestigd
- Onderdeel van de Hoge Raad voor Financiën (HRF)
- Samenstelling:
 - Voorzitter: Vice-voorzitter HRF
 - Vice-voorzitter: Lid van het FPB binnen de sectie “Fiscaliteit & parafiscaliteit” van HRF
 - Leden (7) op voorstel van:
 - de minister van Begroting
 - de minister van Sociale Zaken
 - de minister van Financiën
 - de NBB
 - het FPB
 - minister van Pensioenen (sinds 2023)
 - de minister van Zelfstandigen (sinds 2023)
- Het secretariaat wordt verzorgd door het Federaal Planbureau

De Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV)

- De SCvV is belast met het opstellen van een Jaarlijks Verslag over de budgettaire en sociale gevolgen van de vergrijzing.
- De SCvV doet ook, op eigen initiatief of op verzoek van de regering, onderzoek naar specifieke aangelegenheden in verband met de vergrijzing
- Jaarlijks rapport met minstens twee delen:
 - Budgettaire gevolgen: evolutie van de sociale uitgaven tot 2070
 - Sociale gevolgen: aspecten van sociale houdbaarheid van de vergrijzing
 - Huidige situatie en recente evolutie: **EU-SILC**
 - Projectie tot 2070
- Resultaten getoond in deze presentatie komen uit het rapport van 2023
 - Daarom ontbreken de meest recente EU-SILC cijfers o.b.v. de golf 2023

Aspecten van sociale houdbaarheid op basis van SILC in het SCvV-verslag

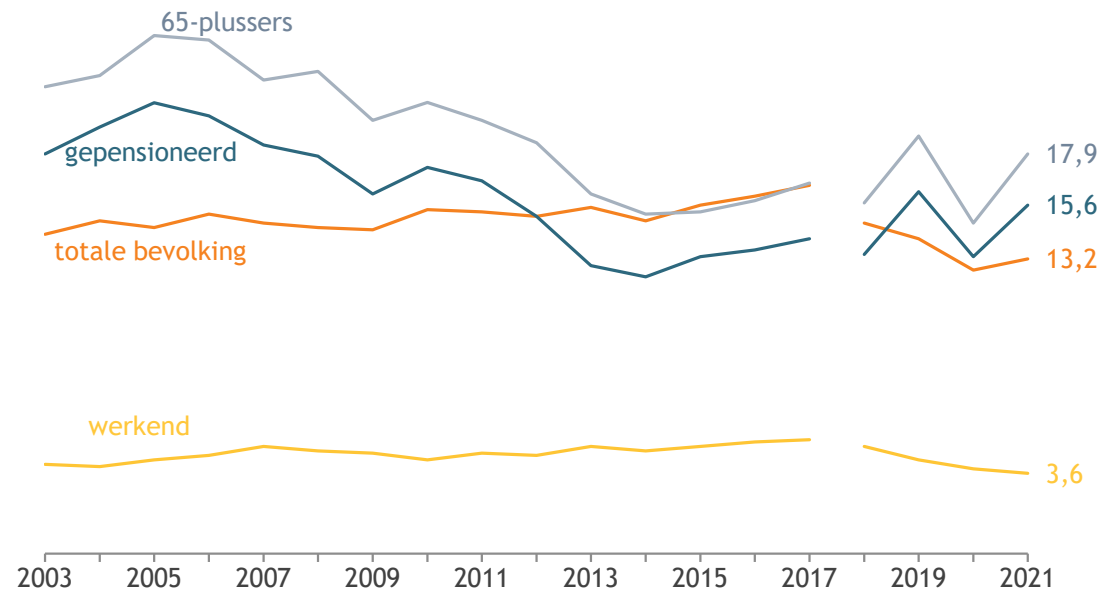

Aspecten van sociale houdbaarheid van de vergrijzing

- Evolutie armoederisico (in %) van ouderen (65+) en gepensioneerden

- in vergelijking met totale bevolking en werkenden

- N.B.: jaar is inkomensreferentiejaar = EU-SILC-jaar – 1

Terzijde 1: betrouwbaarheidsintervallen

- Sinds meer dan 10 jaar publiceert en communiceert Statbel betrouwbaarheidsintervallen voor EU-SILC-resultaten
 - Cruciaal, zodat niet teveel belang wordt gehecht aan kleine verschillen
- Echter: welke verschillen tussen jaren zijn statistisch significant?
 - Wegens roterend panel kan dit niet afgeleid worden uit de betrouwbaarheidsintervallen per jaar
 - Eurostat berekent dit wel voor enkele indicatoren die zijn opgenomen in het Annual Report van het Social Protection Committee
 - Op basis van een methode “under improvement”

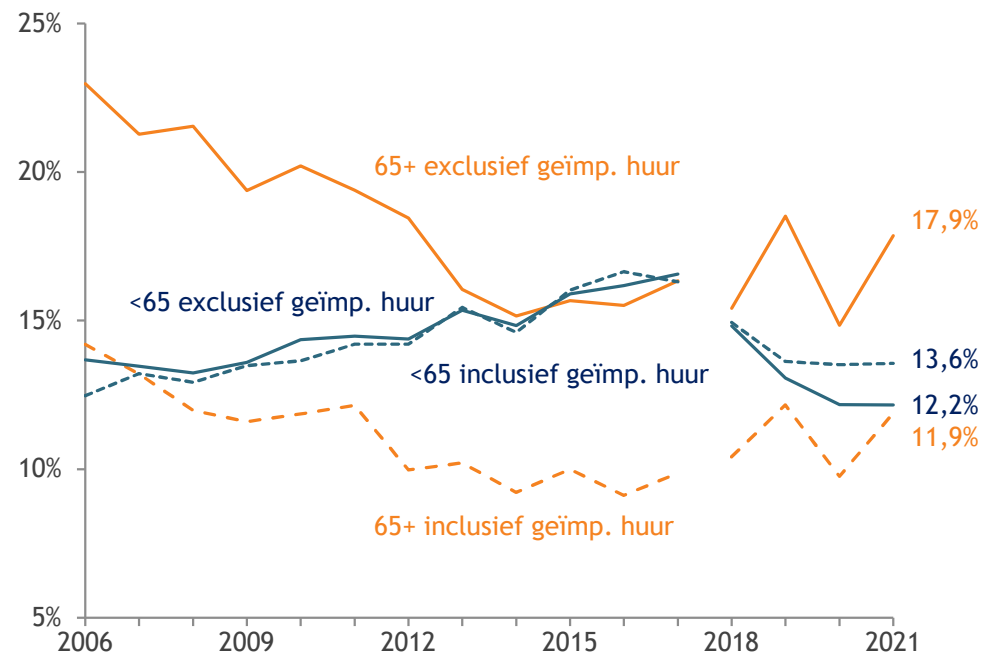
Aspecten van de sociale houdbaarheid van de vergrijzing

- Evolutie armoederisico (in %) van ouderen (65+) op basis van beschikbaar inkomen inclusief geïmputeerde huur
- Motivatie:
 - beschikbaar inkomen houdt geen rekening met vermogen op zich (wel met inkomsten uit vermogen)
 - Eigenaars van een woning zonder hypotheeklasten hebben – bij hetzelfde beschikbaar inkomen – een hogere economische welvaart dan huurders
 - Hetzelfde geldt voor huurders op de sociale woningmarkt vergeleken met huurders op de private woningmarkt
- Met woningbezit kan rekening worden gehouden bij het bepalen van het beschikbaar inkomen via het opnemen van de ‘geïmputeerde huur’
 - Geïmputeerde huur: hypothetische huur in private woningmarkt
 - Geschat door Statbel op basis van kenmerken woning en huishouden (Zie “Quality Report Belgian SILC2007”)

Aspecten van sociale houdbaarheid van de vergrijzing

- Evolutie armoederisico (in %) van ouderen (65+) op basis van beschikbaar inkomen inclusief geïmputeerde huur
- Op basis van: beschikbaar inkomen
 - Voor eigenaars:
+ geïmputeerde huur
- eventuele hypotheeklasten
 - Voor sociale huurders:
+ geïmputeerde huur
- effectief betaalde huur
 - Voor huurders private woningmarkt:
/
- Eigen berekeningen op basis van EU-SILC-microgegevens

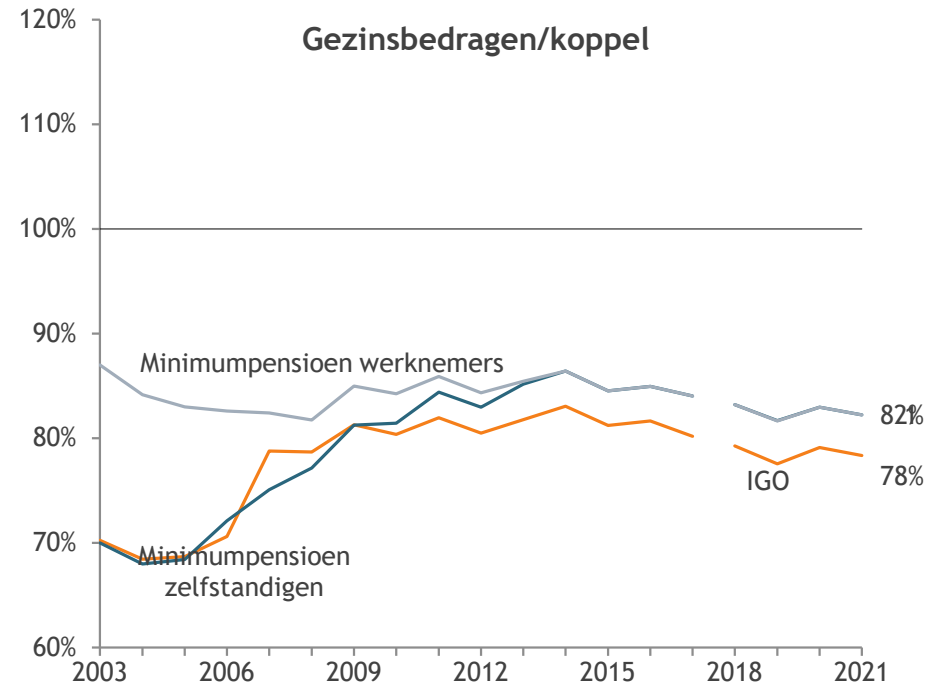
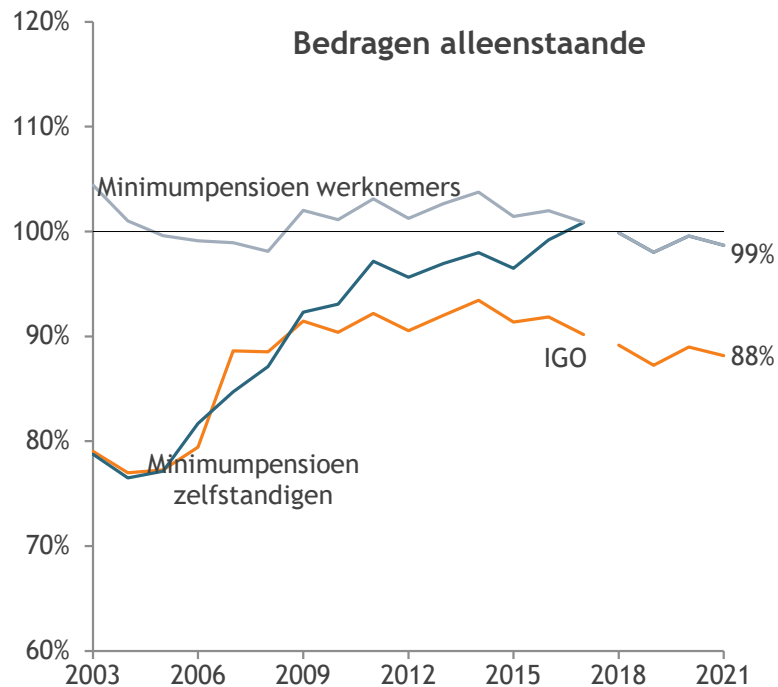
Terzijde 2: bron van tabellen

- Meeste grafieken gebruikt door SCvV zijn gebaseerd op tabellen gepubliceerd of op verzoek gemaakt door Statbel
 - Voordeel: zekerheid van coherentie met de SILC resultaten gepubliceerd door Statbel
 - Nadeel: minder flexibiliteit
- Sommige resultaten via eigen analyses op de micro-data
 - Nadelen: meer werk, soms kleine verschillen met Statbel resultaten
 - Voordeel: meer flexibiliteit, meer mogelijkheden voor nader onderzoek

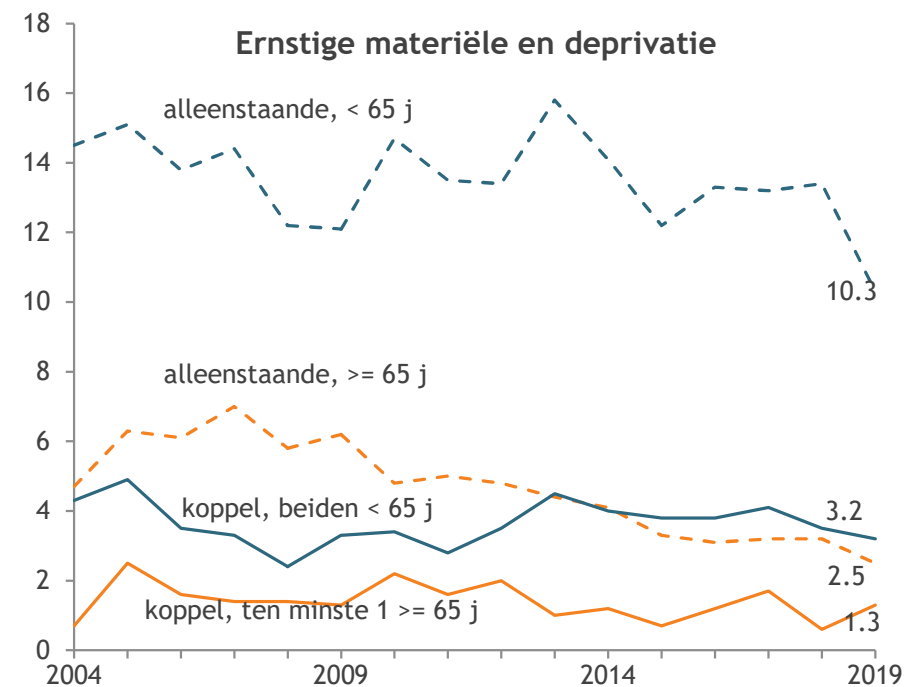
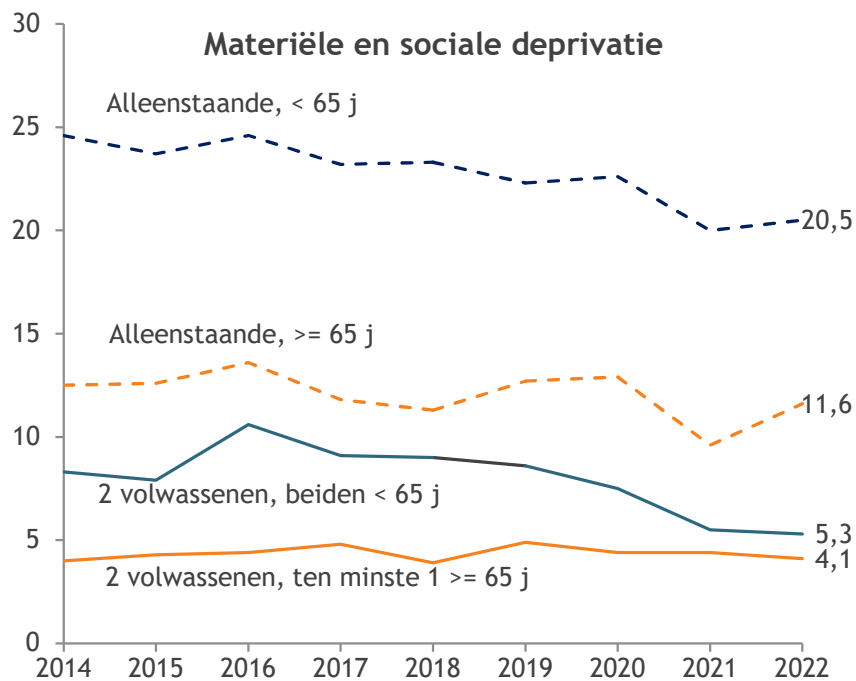
Aspecten van sociale houdbaarheid van de vergrijzing

- Vergelijking minima met armoededrempel (= 100 %)
 - Minima: gemiddelde brutobedragen op jaarbasis bij volledige loopbaan
 - IGO: maximum brutobedrag

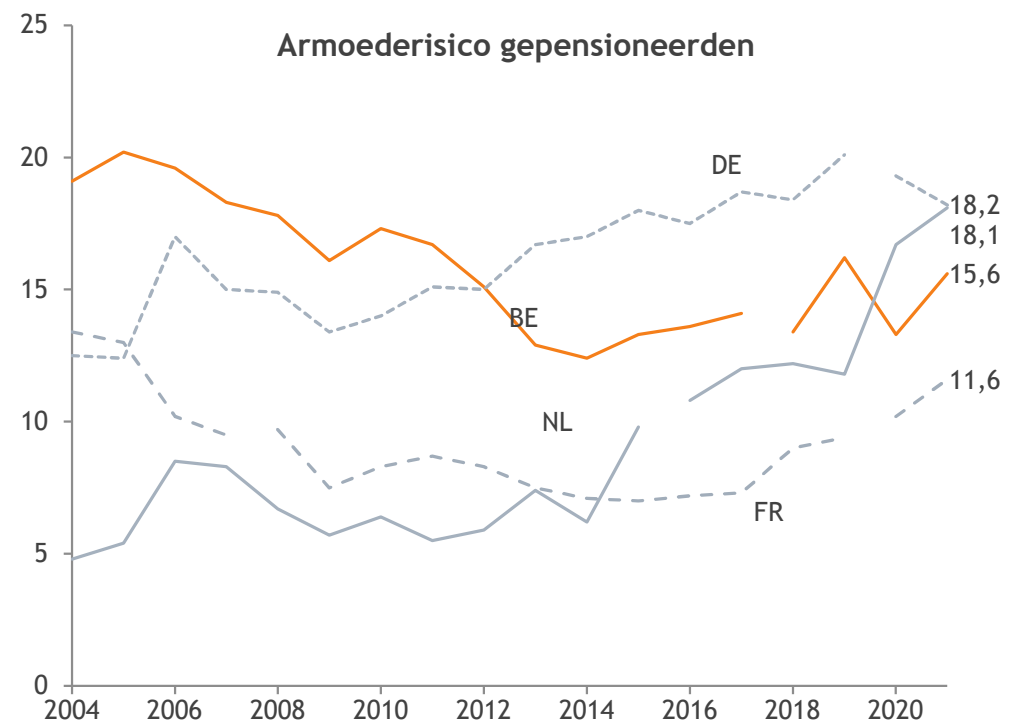
Aspecten van sociale houdbaarheid van de vergrijzing

- Materiële en sociale deprivatie (2014 – 2022)
 - Opvolger van “ernstige materiële deprivatie” (2004 – 2019)

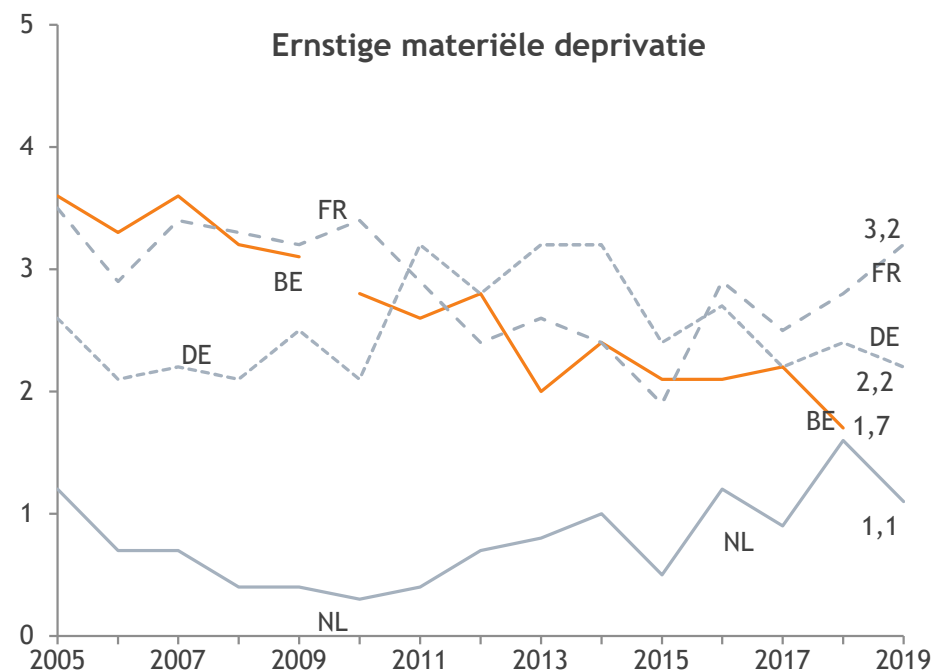
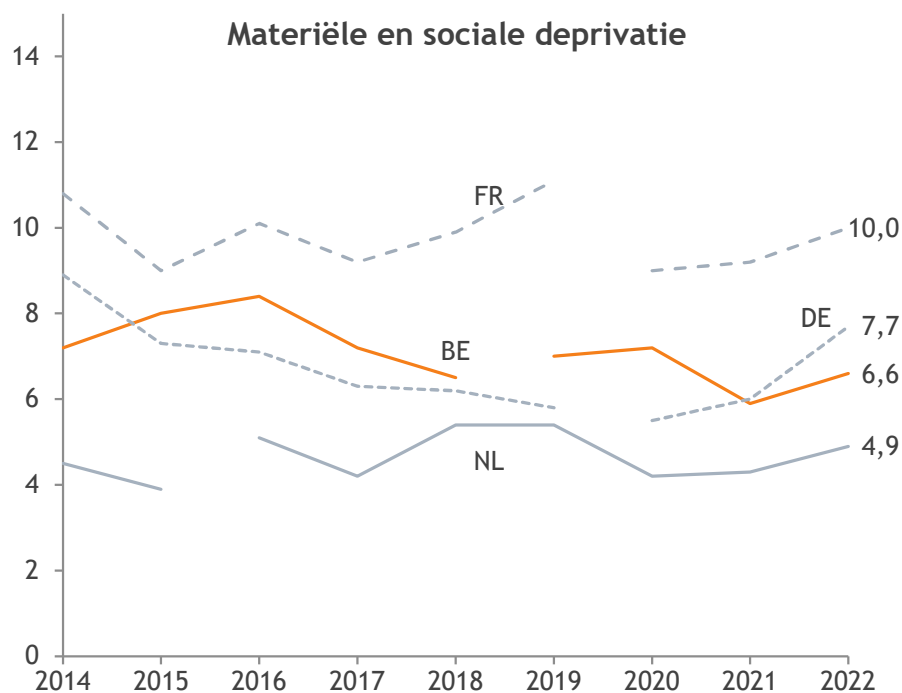
Vergelijking met buurlanden

- Armoederisico (in %) van gepensioneerden in België in vergelijking met Nederland, Frankrijk en Duitsland)
- N.B.: Jaar is inkomensreferentiejaar = EU-SILC-jaar – 1

Vergelijking met buurlanden

- Deprivatie bij ouderen (65+): materiële en sociale (2014-22), ernstige materiële (2005-19)

Conclusie

- SILC maakt het mogelijk indicatoren van sociale houdbaarheid van de pensioenen te volgen over (nu) bijna twee decennia.
 - En deze te vergelijken met die van andere landen
- Hiervoor is de hulp van het SILC-team van Statbel onontbeerlijk
 - Speciale tabellen op verzoek
 - Antwoorden op vragen

